

Viták a magyar alkotmány IV. módosítása körül

Formális – jogi aspektus:

1. Az alkotmányozás kizárólag a nemzeti szuverenitás kompetenciájába tartozik. Magyarországnak csak a magyar nemzetgyűlés 2/3-os többsége írhat alkotmányt vagy változtathatja azt meg. (De ha az alkotmány valamilyen része, kitétele ellentétes a közösségi joggal, az Európai Bizottság vagy az Európai Tanács kérheti annak megváltoztatását, és azt összhangba kell hozni az európai joggal.)
2. Az alkotmánybíróság (mint a legtöbb ország alkotmánybírósága) az alkotmányt nem változtathatja meg és nem bírálhatja felül. Az nem az ő jogköre, hanem a törvényhozásé. Az alkotmánybíróság az alkotmány és az alkotmányosság őre, de nem az alkotmány bírója. Az alkotmánybíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a törvények, rendelkezések megfelelnek-e az alkotmánynak. Az alkotmány a mérce, amelyhez a törvényeket igazítani kell.

Az adott helyzet:

A mostani (IV.) alkotmánymódosítás két okból vált szükségessé:

1. Egyes kormánycélokat az ún. „átmeneti rendelkezések” tartalmaztak; az alkotmánybíróság korábban azzal a formai követelménnyel élt, hogy ezeket be kell venni az új alkotmányba, mert különben nem érvényesek. Tehát a módosítás egy része az alkotmánybíróság követelésére történt, formai jelleggel.
2. Néhány esetben az alkotmánybíróság döntése, bírósági döntések, illetve társadalmi mozgalmak akadályozták meg törvények életbeléptetését vagy alkalmazását. A kormány ez esetekben úgy oldotta meg a problémát, hogy céljait beemelte az alkotmányba.

Tartalmi vonatkozások:

1./ A családjog terén további elmozdulás történt konzervatív irányba. A házasságot már eddig is férfi és nő kapcsolataként határozta meg az alkotmány. Most kimondta, hogy a családot férfi és nő házasságaként, vagy a szülő és gyermek kapcsolataként értelmezi. Ezáltal a család fogalmából nem csak az egyneműeket zárta ki, de a közös gyermek nélkül párkapcsolatban élőket is. Mivel a kormány aktív családpolitikát folytat, sokféle kedvezményben részesíti a családokat és a gyermeket vállalókat, liberális oldalról ez éles kritikát vált ki. A bírálók a minden más együttélési formával szembeni diszkriminációnak tekintik az új szabályozást.

Ez a családjogi felfogás teljes mértékben szembemegy az európai fejleményekkel, így érthetően nagy felzúdulást vált ki. Nyugat-Európában az egyneműek házassága elfogadott (sőt, gyermeket is adaptálhatnak, nevelhetnek). A francia szocialisták éppen most tették lehetővé az egyneműek házasságát. A Stern 2013/10. számában közölt felmérés szerint a

német társadalom 74%-a (!) elfogadja, hogy a homoszexuálisok házasságát ugyanúgy kell tekinteni, mint a különműekét, és még a CDU/CSU támogatóinak 64%-a (!!), tehát a német társadalom konzervatív része is így gondolkodik.

A magyar kormány álláspontját mindenképpen igazolják a demográfiai téren lejátszó kedvezőtlen fejlemények (a nyugati kormányokét és a közvéleményét pedig ennek megfelelően nem támasztják alá).¹ A diszkriminációs vád pedig nézőpont kérdése. A kormány nem diszkriminálja a bármilyen neműek együttélését, csupán a szociálpolitika eszközeivel az általa családnak tartott együttélési formákat támogatja.

2./ A kormány nem tudta érvényesíteni a „gyűlöletbeszéd” elleni törvényt (azaz a szélsőséges és rasszista kijelentések, a kisebbségek elleni izgatás elítélhetőségét), mert a bíróságok a szabad véleménynyilvánítás korlátozásának eszközét látták benne. Ezért beemelte azt az alkotmányba. Ezzel zsidó és cigány szervezetek is egyetértenek.

A bíróságok megengedhetőnek tartják fasiszta és rasszista nézetek hirdetését a szabad véleménynyilvánítás jegyében, ami a szélsőjobbnek előnyös, s ezért a Fidesz lejárataát eredményezheti. (Mert a Fideszt állandóan összeboronálják a szélsőjossal.)

3./ Nehezen védhető az a módosítás, hogy választási kampány időszakában politikai reklám kizárólag a közszolgálati médiában tehető közzé. Bárhogy is érveljenek, ez nyilvánvalóan sérti a sajtószabadságot.

4./ Az egyházak elismerését az alkotmánymódosítás a „huzamosabb idejű működéstől” és a „társadalmi támogatottságtól” teszi függővé. Ez rendben van, de tiltakozást vált ki, hogy az Országgyűlés törvényben is elismerhet egyházakat.

5./ Az alkotmánybíróság megsemmisítette azt a kormányrendeletet, mely megtiltotta, hogy a hajléktalanok közterületen (utcán, aluljárókban) lakhassanak. Az idióta jogvédők és alkotmánybírók a hajléktalanok „emberi jogait” védik, azaz inkább fagyjanak meg az aluljárókban, és rondítsanak mindent össze maguk körül, de ne lehessen őket arra kényszeríteni, hogy tömegszállásokra vonuljanak be. (Egyébként van elegendő szálláshely számukra.)

6./ Akik állami finanszírozással szereznek diplomát, szerződést kell kössenek az állammal, hogy évig nem vállalnak külföldön munkát. Ellenkező esetben vissza kell fizessék az oktatási költséget. A megvalósítás az ellenzék által felbújtott diákság ellenállásába ütközik, az ellenzék a diákságot politikai céljaira használja fel.

7./ Az alkotmánymódosítás megsemmisítette az alkotmánybíróság eddigi döntéseinek precedens-értékét. (Tehát nem a joghatását, hanem azt, hogy a továbbiakban jogalapot szolgáljanak.) Ezt az eddigi alkotmánybírók nyilvánvalóan zokon veszik, de ha az

¹ Nyugodtan kimondhatjuk, hogy a nyugat-európai társadalmak értékrendje a dekadencia és az önpusztítás felé halad.

alkotmánybíróság korábbi határozatai érvényben maradnak, melyek célja a korábbi alkotmány védelme volt, az gyakorlatilag azt eredményezte volna, hogy az új alkotmány rendelkezései megvalósíthatatlanná válnak.

8./ A módosítás kimondja, hogy az alkotmánybíróság az alkotmányt nem módosíthatja, nem bírálhatja felül, csak formai-eljárásjogi szempontból kritizálhatja. Ezt az elvet maga az alkotmánybíróság korábban többször is kimondta; tehát itt a változás csupán annyi, hogy belekerült az alkotmányba.

Összegzés:

1./ A változtatások külső megfigyelők, különösen külföldiek számára szinte követhetetlenül bonyolultak:

- Van közöttük olyan, amely joggal váltja ki a liberális értékrendet vallók tiltakozását (családjogi változás, politikai reklámozás, egyházak elismerése).
- A gyűlöletbeszéd szankcionálása a kisebbségek védelmét szolgálja.
- A hajléktalan-ügy és a hallgatói szerződések esetében a kormány álláspontja tökéletesen védhető; hogy megvalósítható legyen, kénytelen volt beemelni az alkotmányba.
- Annak kimondása, hogy az alkotmánybíróság az alkotmányt tartalmilag nem bírálhatja, ez magának az alkotmánybíróságnak az eddigi álláspontja és jogelméleti evidencia.

2./ A hazai ellenzéki támadás egyrészt politikai jellegű, másrészt egyes liberális értékek sérelme miatt történik. Jellemző, hogy azt az alkotmányt védik most a módosítások ellen, amely életbeléptetése ellen korábban mindent elkövettek és azt a demokráciára nézve végzetesnek tartották.

3./ A külföldi liberálisok és szocialisták a hazai ellenzék melletti szolidaritásból támadják a módosításokat, minden valószínűség szerint azok konkrét ismerete nélkül.

4./ Az európai jobboldalnak és Angela Merkelnek azonban semmi oka sem lenne, hogy kritizálja a módosításokat. Álláspontjuk felelőtlenségre és tájékozatlanságra vall.

5./ A magyar kormányra zúdított egy évvel ezelőtti európai ösztűz mögött a liberális értékek sérelme és a nyugat-európai bankokat és nagyvállalatokat sújtott különadók álltak. Most megint hasonló a helyzet. Az alkotmánymódosítás további liberális érdeksérelmeket okoz. Másrészt gazdasági háttere is van. A magyar kormány a közüzemi szolgáltatókat (villanyáram, víz, csatorna, gáz, stb.) tarifáik 10%-os csökkentésére kötelezte, mert miközben a magyar átlagbérek 500 eurót, a nyugdíjak 300 eurót tesznek ki, a háztartási energia ára az európai uniós átlag másfélszerese.² Magyarországon az áram- és közműszolgáltatás nagyrészt német és francia cégek kezében van – a 10%-os árcsökkentés őket érinti.

² E konkrét adatokat Orbán Viktor közölte március 14-i sajtókonferenciáján.

6./ Az a vád, hogy a 4. alkotmánymódosítás gyengíti a jogállamot és a demokráciát – hülyeség.

Néhány háttér-megjegyzés:

Jogelméleti szinten az alkotmánybíróság és a parlament vitája a jogállam és a demokrácia konfliktusa. A *jogállam* felfogása elsősorban Németországban erős: az ellensúlyok, fékek és ellenőrzések rendszere azt szolgálja, hogy nehogyan valamilyen hatalmi ág fölébe kerekedhessen a másiknak (pl. a törvényhozás a bírói ágazatnak, vagy a kormány a parlamentnek, stb.), és ezzel megismétlődhessen az, ami 1933 után történt. A *demokrácia* felfogás alapja a többségi vélemény uralma – lásd pl. Nagy-Britannia politikai berendezkedését; a magyar kormány láthatóan ezt a nézetet vallja.³

Politikai szinten arról van szó, hogy a kormánynak nehézségei támadnak céljai megvalósításában, mert azok ellentétesek bizonyos jogelvekkel és elvont értékekkel. Egy szegény ország nem engedheti meg magának, hogy állami pénzen diplomások tízezreit képezze ki a gazdag országok számára.⁴ A bírálók ezzel a szabad munkavállalás elvét állítják szembe. A kormány okkal próbálja a lakosságot megvédeni a magas közműkötségekkel szemben – a választott eszközt a bíróságok a piacgazdaság elveivel ellentétesnek találják. A kormány – hogy munkára szoktassa a munkanélküli, jelentős részben cigány népesség százezreit, akik a munkaerőpiacon nem tudnak elhelyezkedni –, közmunkákat szervez, és a szociális segélyt az abban való részvételhez köti. Ezt jogvédők kényszermunkának bélyegzik és amellet érvelnek, hogy a szociális segély „alanyi jogon jár” ... stb. stb.

Az ellenzék, a jogvédők és a külföld tehát elvont jogelveket és értékeket kérnek számon a magyar kormányon, miközben az súlyos konkrét gazdasági és társadalmi problémákat és gondokat igyekszik megoldani.

A nyugati doktríner liberális sajtó keresztény-konzervatív irányvonala miatt támadja veszettül a magyar kormányt. A nyugati üzleti körök a külföldi vállalatokra is kivetett különadók miatti érdeksérelmeik miatt teszik ugyanezt. Ezek még úgy-ahogy érthetőek. Az azonban botrányos, hogy a Bizottság, az Európa Tanács, az amerikai külügyminisztérium és Angela Merkel is a magyar ellenzék és a nyugati liberális média demokráciaféltő érveit szajkózzák, anélkül, hogy megvizsgálnák és megértenék a magyar kormány intézkedéseinek hátterét.

A bírálóknak tehát (belföldieknek és külföldieknek egyaránt) FORMAI KIFOGÁSAIK vannak, a külföldiek az alkotmánymódosítás tartalmát nem ismerik. (Vagy ideológiai ellenszenvüket és érdeksérelmeiket formai kifogásokba bújtatják.) Azt kifogásolják, hogy a kormány és a parlament céljai elérése érdekében közvetlenül az alkotmányt használja fel. A külföldi kritikák jól lekövethetően gerjesztett kritikák. Egy-két pontból indulnak el, és akik felsorakoznak a bírálók közé (beleértve Angela Merkelt, az amerikai külügyminisztériumot, vagy az Európai Bizottságot), a már megjelent/elhangzott bírálatokat ismétlik. A módosítások konkrét tartalmát és célját nem ismerik, viszont a demokratikus intézményrendszert vélik általuk veszélyeztetve.

Mivel az Alkotmánybíróság – és egyes alacsonyabb szintű bíróságok – egyes törvényeket és kormányintézkedéseket nem fogadtak el, a kormány ahhoz folyamodott, hogy e konkrét

³ Nagy-Britanniában nincs alkotmánybíróság – hiszen alkotmány sincs.

⁴ Norvégiában pl. beszüntették az orvosképzést, mert annyi a Kelet-Európából bevándorló orvos.

céljait beemelte az alkotmányba, s így azok megvalósítását az alkotmánybíróság vagy a bírósági gyakorlat már nem tudja megakadályozni.

Az ellenzők – beleértve a külföldi kritikákat is – ezt komolytalannak tartják, és a demokráciára nézve veszélyesnek. Tehát **KIFOGÁSUK NEM TARTALMI JELLEGŰ!** Nem az alkotmánymódosítás tartalmát támadják. De hol van az előírva, hogy mondjuk évente hányszor szabad, vagy nem szabad módosítani az alkotmányt?

Bp, 2013 március 15.

KK

